መንፈስ ቅዱስና ምሳሌዎቹ

መንፈስ ቅዱስ በቅብዓ ዘይት ስለመመሰሉ

መንፈስ ቅዱስ በቅብዓ ዘይት ይመሰላል። በዘመን አበው ለነበረው ለያዕቆብ በኋላ ጊዜ ቤቴል (ቤተ እግዚአብሔር) ተብላ በተጠራችው በሎዛ እግዚአብሔር ከቅዱሳን መላእክቱ ጋር ከሰማይ ወደ ምድር በተተከለች መሰላል ተገለጸለት። ያዕቆብም ማልዶ ተነሥና ተንተርሶት የነበረውን ድንጋይ ወስዶ ሐውልት አድርጎ አቆመው፤ በላዩም ዘይትን አፈሰሰበት፤ ስፍራውንም ቤቴል ብሎ ጠራው ቤቴል ማለትም የእግዚአብሔር ቤት ማለት ነው። (ዘፍ.፳፰፥፲–፳፪)

ያዕቆብ የቀሳውስት ምሳሌ ሲኾን ደንጊያው የሕዝብ ዘይት የመንፈስ ቅዱስ ምሳሌ ነበር። በምሳሌያዊ ትንቢት የቆየው የያዕቆብ አሠራር፤ በኋላ ጊዜ በሐዲስ ኪዳን ዘመን ፍጻሜውን አገኘ። በሐዲስ ኪዳን በቀሳውስት፡ በቤተክርስቲያን አባቶችና በያዕቆብ ወገኖች በሐዋርያት እጅ በዘይት የተመሰለው የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ይታደል ጀመር። ለምሳሌ የሰማርያ ሰዎች በወንጌል ባመኑ ጊዜ የመንፈስ ቅዱስን ጸጋ እንዲያገኙ ከሐዋርያት መካከል ቅዱስ ጴጥሮስና ቅዱስ ዮሐንስ ሄደው በአንብሮተ ዕድ (እጃቸውን በመጫን) የጸጋ መንፈስ ቅዱስ ተሳታፊዎች አድርገዋቸዋል። (የሐዋ.፰፥፲፬–፲፯)

ሰው እየበዛ ሲሄድ ግን በእጅ መጫን ፈንታ ሐዋርያት ሜሮንን አፍልተው (ሜሮን በጸሎት የከበረ ዘይት ነው) በየሀገረ ስብከቱ ለተሾሙት ጳጳሳት ቀሳውስት በማካፈል ምዕመናንን በሜሮን እየቀቡ ጸጋ መንፈስ ቅዱስ እንዲታደላቸው ያደርግ ነበር። [illegible] ዘይት የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ተሳታፊዎች መኾናቸውን በመልእክታቸው ይገልጹ እንደነበር ጽሑፎቻቸው ያስረዳሉ።

ቅዱስ ዮሐንስ «እናንተም ከቅዱስ ቅባት ተቀብላችኋል ሁሉንም ታውቃላችሁ...እናንተስ ከእርሱ የተቀበላችሁት ቅባት በእናንተ ይኖራል፤ ማንም ሊያስተምራችሁ አያስፈልጋችሁም ነገር ግን የእርሱ ቅባት ስለ ሁሉ እንደሚያስተምራችሁ እውነተኛም እንደሆነ ውሸትም እንዳልሆነ እናንተም እንዳስተማራችሁ በእርሱ ኑሩ» በማለት ምዕመናንን በሜሮን (በቅብዓ ዘይት) የተቀበሉት መንፈስ ቅዱስ ከግቷ (ምሥጢር ገላጭ) መምህር አስተማሪ መኾኑን ይገልጽላቸዋል። (፩ዮሐ.፪፥፳ና ፳፯)

ቅዱስ ጳውሎስም በተመሳሳይ መልኩ ሲያስረዳ በክርስቶስም ከእናንተ ጋር የሚያጸናንና የቀባን እግዚአብሔር ነው።» ብሎ ይገልጻል (፪ቆሮ.፩፥፳፩) በመንፈስ ቅዱስ ዘይትነት ምእመናን በክርስቶስ አምነው እንዲከብሩ እንዲጸኑ እግዚአብሔር አብ በቸርነቱ የሚቀባቸው መኾኑን ያስረዳል።

በብሉይ ኪዳን ዘመን ደብተራ ስምዕ (የምስክርነት ድንኳን) ንዋየ ቅድሳት ካህናት ነቢያትና ነገሥታት በዘይት ተቀብተው ይከብሩ፤ ለእግዚአብሔር አገልግሎት ይቀድሱ (ይለዩ) እንደነበር ተጽፏል። (ዘጸ.፴፥፳፪–፴፪) ነቢዩ ሳሙኤል ሳኦልንና ዳዊትን በቅብዓ ዘይት ቀብቶ ሀብተ መንግሥትን አሳድርባቸዋል። (፩ሳሙ.፲፥፩፣ ፩ሳሙ.፲፮፥፲፫)

ነቢዩ ኤልያስም ኢዩን ለንጉሥነት ኤልሳዕን ለነቢይነት በቅብዓ ዘይት ቀብቶ ሀብተ መንግሥት፤ ሀብተ ትንቢት እንዲያሳድርባቸው እግዚአብሔር አዝዞታል። (፩ነገ.፲፱፥፲፮) በሐዲስ ኪዳን ዘመንም ልጅነት ሀብተ መንፈስ ቅዱስ በቅብዓ ሜሮን በአንብሮተ ዕድ ይታደል እንደነበር ተገልጿል። ምዕመናንና ቀሳውስት የሚከብሩት፤ ልዩ ልዩ የኾነውን የመንፈስ ቅዱስን ጸጋ የሚቀበሉት በልጅነት ከብረው ለልዩ ልዩ አገልግሎት የሚሰማሩት በአንብሮተ ዕድ ወይም በሜሮን አማካይነት መንፈስ ቅዱስ ሲያድርባቸው ነው። (፩ቆሮ.፲፪፥፲፩፣ የሐዋ.፲፱፥፩–፯) በብሉይም በሐዲስም ዘይት ለመንፈስ ቅዱስ ምሳሌው ሆኖ የመንፈስ ቅዱስ ረድኤት ሀብተ ጸጋ መቀበያ በመኾን ሲያገለግል ይገኛል። የሐዲስ ኪዳን ካህናት ሐዋርያትና ቀሳውስት ሕሙማንን ለማዳን ቅብዓ ቅዱስ ቀብተው የሃይማኖት ጸሎት ጸልየው ፈውስ ሥጋዊ ፈውስ መንፈሳዊ እንዲቀበሉ ያደርጋሉ። በዘይት መቀባታቸውም ዘይት ምሳሌነቱ ለመንፈስ ቅዱስ ስለኾነ ነው (ማር.፮፥፲፫፣ ያዕ.፭፥፲፬–፲፭)

በመዝሙረ ዳዊት «ወይን ያስተፌስሕ ልበ ሰብእ ወቅብዕ ለአብርሆ ገጽ እክል ያፀንዕ ኃይለ ሰብእ» (መዝ.፻፫፥፲፭) ተብሉ በሰም ለበስ ቅኔ ትንቢት ተነግሮዋል። ቃል በቃል ትቅሉ ሲተረጎም «ወይን የሰውን ልብ ደስ ያሰኛል ዘይትም ያበራል እህልም የሰውን ጉልበት ያጠነክራል» ተብሉ ነው። ምሥጢራዊ ፍቺ ግን እንደሚከተለው ነው። ወይን ለደሙ እህል ለሥጋው ምሳሌ በመኾን የክርስቶስን ሥጋ ደም ያመለክታሉ። ወይን ልብን

www.ethiopianorthodox.org

ደስ እንደሚያሰኝ እህልም ጉልበትን እንደሚያጠነክር የክርስቶስ ሥጋና ደም የክርስቲያንን ነፍሳዊ ልብ ደስ ያሰኛል። የነፍሱንም ጉልበት ያፀናለታል።

ዘይት የሰውን ፊት እንደሚያበራለት በዘይት የተመሰለው መንፈስ ቅዱስም ሰውን ብሩህ መልአክ ያስመስለዋል። ለዚህም መረጃው መንፈስ ቅዱስ በቅዱሳን ላይ የፈጸመው ሥራው ነው። ለምሳሌ አባቶቻችን ሐዋርያት መንፈስ ቅዱስ ከተቀበሉ በኋላ የሚደርስባቸውን መከራ ሁሉ በፍጹም ደስታ ሹመት ሽልማት እንደተሰጠው ሰው በብሩህ ገጽ በፍቅር ይቀበሉት ነበር። ቅዱስ እስጢፋኖስም የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ ስለኾነ በሰማዕትነት መድረክ ላይ ሳለ ማንኛውንም የደረሰበትን ፈተና በፈገግታ በፍቅር በደስታ ፊቱ ብሩህ መልአክ መስሎ ተቀብሎታል። (የሐዋ.፭፥፵–፵፪፤ ምዕ.፮፥፲፭ና ምዕ.፯፥፶፱–፷)

በዘመን መነኮሳትም አበው ጻድቃን መከራውን ሁሉ በደስታ ይቀበሉት ነበር። ዮሐንስ ሐጺር ከወንድሞቹ አንዱ ለፈተና ቢሰድበው ፊቱን ሳይቋጥር በደስታ በብሩህ ገጽ እንደተቀበለው በዜና አበው ተጽፏል። ይኸ የኾነው በዘይት የተመሰለው መንፈስ ቅዱስ ልቡን በፍቅር ስለሞላው በደስታ እንዲቀበለው በማድረጉ ነው። ጌታ (በሉቃስ ወንጌል ምዕ ፲፥፴፫–፴፬) ላይ

በምሳሌ የገለጸው ርኅሩኅ ሳምራዊ በወንበዴዎች እጅ ለወደቀው ሰው ከአደረገለት ቸርታዎች አንዱ በቁስሎቹ ላይ ዘይትና የወይን ጠጅ ማፍሰሱ ነበር፤ ሳምራዊ የክርስቶስ ምሳሌ ሲኾን ወንበዴዎች አጋንንት ናቸው። በወንበዴዎች እጅ የወደቀው ሰው የአዳም ምሳሌ ነው። ቁስሉ በአዳም የደረሰበት መከራ ፍዳ ነው። ወይኑ የደመ ክርስቶስ ዘይት የመንፈስ ቅዱስ ምሳሌ ነው። ክርስቶስ በደሙ ክሶ መንፈስ ቅዱስን ለአዳም መስጠቱን መናገር ነው። ሥጋወደሙ ልጅነት (ሀብተ መንፈስ ቅዱስ) ለአዳም ዘር ሁሉ እምነ ከተገኘ በወንጌል ከተመራ የማይንፈገው መኾኑን ድኅነት ጸጋ ለሁሉ መናኘቱን መሰጠቱን ያመለክታል። መንፈስ ቅዱስ በቅብዓ ዘይት መመሰሉን አይተናል። ቀጥለን መንፈስ ቅዱስ በውኃ መመሰሉን እንመለከታለን።

ሸ. መንፈሳዊ ቅዱስ በውኃ ስለመመሰሉ፤

በጥንተ ፍጥረት መንፈስ ቅዱስ በውኃ ላይ አድሮ ተገልጿል። መንፈስ ቅዱስ በፈጣሪነቱ የነፋስም የመሬትም የእሳትም አስገኝ የሁሉ ፈጣሪ መኾኑ የታወቀ ነው። በተለይ ግን በውኃ ላይ አድሮ የመታየቱ ነገር ምሥጢር አዘል ሆኖ ይገኛል። በብዙ መልኩ መንፈስ ቅዱስ በውኃ እያደረ አድኖዋል። ለምሳሌ በዮርዳኖስ ወንዝ ንዕማን ከለምጹ ሊነጻ የቻለው የመንፈስ ቅዱስ ጸጋው በውኃው ላይ ስለነበር ነው። ውኃ ብቻውን ፀበል መኾን አይቻለውም። መንፈስ ቅዱስ ያደረበት ውኃ የኾነ እንደኾነ ምክንያተ ፈውስ ይሆናል። (ዘፍ.፩፥፪፤ ፪ነገ.፭፥፰–፲፬) ዛሬም ቢኾን መንፈስ ቅዱስ በዘይት አድሮ እንደሚያድን በውኃ አድሮ ሲያድን ይታያል። ፀበል የምንለውም የተቀደሰ ውኃ መዳኛ የሚኾነው አዳኝ (ማሕየዊ) መንፈስ ቅዱስ ስላደረበት ነው። (ሚኔራል) ንጥረ ነገር ወይም ሌላ ቅመማ ቅመም ስላለበት አይደለም። (ሚኒራልም) ኖረበት አልኖረበት በመንፈስ ቅዱስ የከበረ ውኃ ለፈውስ ምክንያት መኾኑ አያጠያይቅም። ይኸንንም ለማወቅ በፀበል አማካይነት የሚፈጸመውን ፈውስ ደኅና አድርጎ በማጥናት መረዳት ይቻላል።

መድኃኒታችን በዮሐንስ ወንጌል የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ በውኃ መስሎ አስተምሮዋል። «ከበዓሉም በታላቁ በኋለኛው ቀን ጌታችን ኢየሱስ ቆሞ ማንም የተጠማ ቢኖር ወደ እኔ ይምጣና ይጠጣ። በእኔ የሚያምን መጽሐፍ እንዳለ የሕይወት ውኃ ወንዝ ከሆዱ ይፈልቃል ብሎ አሰምቶ ተናገረ። ይህን ግን በእርሱ የሚያምኑ ሊቀበሉት ስላላቸው ስለ መንፈስ ተናገረ፤ ኢየሱስ ገና ስላል ከበረ መንፈስ ገና አልወረደም ነበርና።» (ዮሐ.፯፥፴፯–፴፱)

ክርስቶስ በመስቀል ሞቶ ከተነሣ በኋላ መንፈስ ቅዱስ ለሐዋርያት ተሰጠ እንግዲህ መድኃኒታችን የተናገረው ቃል ፍጻሜውን አገኘ። በውኃ የተመሰለው መንፈስ ቅዱስ የቤተ ክርስቲያንን ጥማት ለማርካት የሚነጻ የሚጠጣ፤ በመኾኑ ተሰጠ። ስለዚህ ነው መንፈስ ቅዱስ በውኃ ይመሰላል የተባለው። በቀሌምንጦስ መጽሐፍ ተጽፎ እንደሚገኘው መድኀን ክርስቶስ ውኃን ለአንድነት ለሦስትነት ምሳሌ አድርጎ ሲያስተምር «አቡየ ማይ ወእነ ጣዕሙ ወመንፈስ ቅዱስ ሕይወቱ» ብሏል «አባቴ በውኃው አካል እኔ ከውኃው ጣዕም መንፈስ ቅዱስ በውኃው ሕይወትነት ይመስላል» ማለት ነው።

ውኃ ሦስትነት አለው አካሉ ጣዕሙ ሕይወትነቱ ነው። በአካሉ አብ በጣዕሙ ወልድ በሕይወትነቱ መንፈስ ቅዱስ ይመሰላሉ። በሕይወት ለሚንቀሳቀስ ፍጥረት ለሰው ለእንስሳትና ለዕፅዋት ሁሉ ውኃ ሕይወታቸው ነው። ውኃ ካጡ በጥም ይሞታሉ በድርቅ ይጠወልጋሉ ከልምላሜ ከጽጌ (አበባ) ከፍሬ ይለያሉ። ከሥራቸው ጀምሮ ግንዳቸው አገዳቸው ቅጠላቸው ይደርቃል። አበባቸው ፍሬያቸው ይረግፋል ልምላሜያቸውን ያጣሉ ይጠወልጋሉ ይደርቃሉ ይኸ ሁሉ ችግር ውኃ በማጣት የሚከሰት ጣጣ ነው። በዚሁ አንጻር ሰውም በውኃ የተመሰለው መንፈስ ቅዱስ ካላደረበት ከመንፈስ ቅዱስ ውኃነት ከተለየ በነፍሱ ይጠማል ደስታን እርካታን አያገኝም ሰላም ሕይወት አይኖረውም ልምላሜ ነፍስ ያጣል ከትሩፋት አበባ ከጽጌ ምግባር ከፍሬ ጸጋ የተለየ መንፈሳዊ ሕይወቱ የጠወለገ የወየበ ይሆናል። በሃይማኖቱም ሥር የለሽ መሠረተቢስ ይሆናል መንፈሳዊ ሕይወቱ አደጋ ላይ ይወድቃል።

ስለዚህ ልምላሜ ነፍስን የሚሰጠው ልቡን በሃይማኖት የሚያጸናለት መንፈሳዊ ዕድገት እንዲኖረው የሚያደርግለት የትሩፋት አበባ እንዲያብብ የክብር ፍሬ እንዲያፈራ የሚያደርገው መንፈስ ቅዱስ ነው። ልበ አምላክ ዳዊት ስነፍጥረትን ምሳሌ በማድረግ ሲናገር «ዘአጽንዓ ለምድር ዲበማይ» ይላል (መዝ.፻፴፭+፮) በዘይቤው ሲፈታ ጥቅሱ «ምድርን በውኃ ላይ አጽንቶ የፈጠረ እሱ ነው» ተብሎ ይነበባል። ምድር በውኃ ባትጸና ውስጥ ለውስጥም ውኃን ባትጠጣ እንደ ጎታ (እንደጎተራ) ሁሉ በፈረሰች ነበር። ይኸን ለመረዳት በድርቅ ወራት ውኃ በማጣታቸው ተራሮች ኮረብቶች ገደላ ገደሎች ሲፈርሱ ሲናዱ ይታያሉ። ሌላውም ምድር ነፋስ ሲበትነው ሲዘራው ይታያል። ውኃ መሬትን እንዳትፈርስ እንደሚያጸናት መንፈስ ቅዱስም በመሬት የተመሰለውን ሰው በኃጢአትና በክህደት እንዳይፈርስ በሃይማኖትና በምግባር እንዲጸና ያደርገዋል። ጻድቃን ዱር ለብሰው ጤዛ ልሰው ደንጊያ ተንተርሰው በተባሕትዎ በምናኔ ከሰው ተለይተው ከበዓት ተከተው ጸብአ አጋንንቱን ድምፀ አራዊቱን ግርማ ሌሊቱን ሐሩረ ፀሐዩን ረሀቡን ጽሙን ታግሰው ችለው የሚኖሩት በገድል በትሩፋት የሚጸኑት መንፈስ ቅዱስ እያጸናቸው ነው።

ሰማዕታትም ስለቱን እሳቱን መስቀሉን ስደቱን ፀዋትወ መከራውን የሚታገሡት በጥብዓት (ጨክነው በሰማዕትነት) የሚሠውት የሚወገሩት የሚሰየፉት መንፈስ ቅዱስ ስለሚያጸናቸው ነው። ሕዝባውያን በሕግ በተክሊል በሥርዓት በቁርባን መነኮሳት ደናግል በንጽሕና በድንግልና የሚፀኑት መንፈስ ቅዱስ ኃይሉን ስላሳደረባቸው ነው። እንግዲህ መንፈስ ቅዱስን በውኃ ሰውን በምድር መስሎ ክቡር ዳዊት ትንቢት እንደተናገረ እናስተውል። የቤተክርስቲያን ምሁራን ምድር ሰውን እንዴት እንደምትመስል ሲያመሳጥሩ «ምድር ሰውን ትመስላለች ሰውም ከምድር ጋር ይመሳሰላል። በምድር ውስጥ ውኃ እንዳለ በሰው ውስጥም ደም ውኃ አለ ምድር በደንጊያ በእንጨት ጸንታ ትኖራለች ሰውም በአጥንት በሥር (በጅማት) ጸንቶ ይኖራል። የምድር መሬትነቷ እንደ ሰው ሥጋ ነው በላይዋ ላይ ያለው ሣርም እንደ ሰው ፀጉር ነው። በሰው ፀጉር ይመሰላል» ይላሉ ሰው በምድር መመሰሉ በሊቃውንት ቃል ብቻ የታተተ የተገለጸ አይደለም። ራሱ ክቡር ዳዊትም በመዝሙሩ ገልጾታል። «ምድር ሁሉ እግዚአብሔርን አመስግኑ» ይላል (መዝ.፺፭+፩) ሰዎች ሁሉ እግዚአብሔርን አመስግኑ ማለቱ እንደሆነ ግልጽ ነው።

ውኃ ምድርን እንደሚያጸናት በውኃ የተመሰለው መንፈስ ቅዱስም ሰውን በሃይማኖት በምግባር የሚያጸናው መኾኑን ተገንዝበን በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ለመጠበቅ ቅዱሳንን እንምሰላቸው እንከተላቸው።

ውኃ ለፈለገ ሁሉ ለድሀውም ለባለጠጋውም ይገኛል የመንፈስ ቅዱስን ጸጋ በሃይማኖት ለፈለገ በጸሎት ደጅ ለጠና ሁሉ ያለ ልዩነት ሊሰጥ ይኖራል ስለዚህ እኛም የመንፈስ ቅዱስ ጸጋው እንዳይለየን በዝቶ እንዲሰጠን ፈጣሪያችንን ሁል ጊዜ ሌትም ቀንም በጸሎት በጦም ደጅ ልንጠናው ይገባናል። (ሉቃ.፲፩+፲፫፤ ምዕ.፲፰+፯)

ውኃ አጥናፍ እስከ አጥናፍ ይፈሳል መንፈስ ቅዱስም በሁሉ ቦታ ይገኛል በመላእክት በጻድቃን በቅዱሳን በነቢያትና በሐዋርያት በምዕመናን ላይ ሁሉ አድሮ ይኖራል።

ውኃ ያነፃል መንፈስ ቅዱስም መንጽሒ ነው ሰውን ከኃጢአት ያነጻል፤ በውኃ የታጠበ ልብስ በቶሎ አያረጅም ለብዙ ጊዜ በአዲስነቱ ይቆያል። መንፈስ ቅዱስም ያደረበት ሰውነትም በሥጋ በነፍስ በልቡና ንጹሕ ይሆናል። መንፈሳዊ ኃይል ጽናት ይኖረዋል በኃጢአት አያረጅም ሁል ጊዜ በመንፈስ ቅዱስ አዲስ ሕይወት አግኝቶ ከብልየት ታድሶ ይኖራል።

ቤት በእሳት ቢቃጠል መጥፋት የሚቻለው በውኃ ነው የሥላሴ ማደሪያ የሆነ የክርስቲያን ሰውነትም በኃጢአት በፍዳ በኲነኔ እንዳይቃጠል ከዚህ የሚያድነው በውኃ የተመሰለው መንፈስ ቅዱስ ነው። የኃጢአት እሳትነትን ፍዳውን ያጠፋለታልና።

በእርሻ የተዘራው መልካም ዘር አንዱ ቅንጣት ሠላሳ ስድሳ መቶ ፍሬ ሊሰጥ የሚችለው በመሬቱ ለምነት ብቻ አይደለም ከላይ በሚወርድለት የዝናም ውኃም ነው እንጂ (ማቴ.፲፫+፳፫፣ ፩ቆሮ.፫+፱)

የእግዚአብሔር እርሻ በተባሉት ክርስቲያኖች ልብ ውስጥ የተዘራው መልካም ዘር ቃለ ወንጌል በቅሉ ምዕመናንን ለንጽሐ ሥጋ ለንጽሐ ነፍስ፤ ለንጽሐ ልቡና ሊያበቃቸው የሚቻለው በጥምቀት ጊዜ በሚርገ በተሰጠው የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ሀብተወልድና (የልጅነት ስጦታ) መሠረት ነው።

መንፈስ ቅዱስ ውኃ ዘርን እንደሚያበዛው የወንጌልን ቃል በጠቅላላው የቅዱሳት መጻሕፍትን ንባባቸውን አንዱን ገጽ ንባብ በትርጓሜ በምሥጢር በገድል በተአምራት እንዲበዛ በማድረግ ምሥጢራት ሀብታትን ሲያድል ይኖራል። ስለዚህ ከውኃ የተለየ ዘርና ተክል ደርቆ እንደሚቀር እኛ ክርስቲያኖች በኃጢአታችን ልቡናችንን በማጽናት በጥርጥርና በክህደት እልከኝነት ጸር እንዳንገኝ ሁል ጊዜ በመንፈስ ቅዱስ ውኃነት ልንለመልም ልናፈራ ይገባናል። በጎ ፍሬ ማፍራት የሚቻለንም እንደ ተጠማች ምድር ከላይ የሚወርድልንን የመንፈስ ቅዱስ ጸጋ ጠጥተን ስንገኝ ነው። የቅዱሳንን ሰውነት ያለመለመና ከፍሬ ክብር ያደረሰ መንፈስ ቅዱስ በወልድ ውሉድ በክርስቶስ ክርስቲያን የተሰኘነውን ሁሉ በሃይማኖተ ወንጌል ያለምልመን በምግባረ ወንጌል ከፍሬ ክብር ከጸጋ ያድርሰን አሜን። ✝

ወስብሐት ለእግዚአብሔር።

www.ethiopianorthodox.org

www.ethiopianorthodox.org